

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **ОСИЧАНСЬКИЙ Віктор Володимирович**, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2022 році Київський національний університет будівництва і архітектури, здобувши ступінь вищої освіти магістра за спеціальністю 191 «Архітектура містобудування». З 2022 року навчався в аспірантурі кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд Київського національного університету будівництва і архітектури (очна форма навчання), виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Архітектура та містобудування».

Разова спеціалізована вчена рада PhD 69.191, утворена наказом Київського національного університету будівництва і архітектури від «30» червня 2026 року № 129/52-14/90/26, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради – **КРАВЧЕНКО Ірина Леонідівна**, доктор архітектури, професор, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент – **КОВАЛЬСЬКА Гелена Леонідівна**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент – **ГОМОН Ольга Олександрівна**, кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Офіційний опонент – **ЖОВКВА Ольга Іванівна**, доктор архітектури, професор, професор кафедри архітектури і дизайну Івано-Франківського національного технічного університету нафти та газу;

Офіційний опонент – **ТИШКЕВИЧ Ольга Петрівна**, кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри міського будівництва і архітектури Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету.

на засіданні «28» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» **ОСИЧАНСЬКОМУ Віктору Володимировичу** на підставі публічного захисту дисертації «Методичні основи архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Дисертацію виконано в Київському національному університеті будівництва і архітектури, м. Київ.

Науковий керівник **КУЦЕВИЧ Вадим Володимирович**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд Київського національного університету будівництва і архітектури.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, зокрема визначено ключові принципи та прийоми архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти з урахуванням концепцій універсального дизайну й нейроархітектури; удосконалено функціонально-типологічну структуру та просторову організацію сенсорно-орієнтованого освітнього середовища; розроблено теоретичні моделі та надано науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення нормативно-регламентної бази (зокрема ДБН В.2.2-4 та ДБН В.2.2-40) у частині проектування безбар'єрного, безпечного та терапевтичного простору для дітей з особливими освітніми потребами.

Дисертація виконана державною мовою.

Оформлення дисертації відповідає вимогам, встановленим МОН, а також освітньо-науковою програмою «Архітектура та містобудування».

Здобувач має дев'ять наукових публікацій за темою дисертації, з них три статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; шість тез доповідей в збірниках матеріалів наукових конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Осичанський В. В. Перспективи розвитку в Україні системи архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 68. С. 325-334. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.325-334>

2. Осичанський В. В. Еволюція архітектури закладів дошкільної освіти на території сучасної України. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 69. С. 73-82. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.69.73-82>

3. Осичанський В. В. Вплив архітектурного середовища на розвиток дітей з особливими потребами. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 70. С. 91-101. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.70.91-101>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Осичанський В. В. Перспективи розвитку в Україні системи архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2023». С. 47-48.

URL: <https://drive.google.com/file/d/18Hg2JA7eP4qkqhJbW4szjTBIwela-9bW/view>

5. Осичанський В. В. Вплив архітектурного середовища на розвиток дітей з особливими потребами. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2024». С. 29-30. URL:

https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/37/BMC-2024_Doi_978-617-520-936-3-1.pdf

6. Осичанський В. В. Основні аспекти актуальних проблем архітектурної освіти на території України. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 100-річчя факультету архітектури НАОМА». С. 143-144. URL:

https://drive.google.com/file/d/1axZFps4w8VxO4YX_rKTAC4rjBy3bGs80/view

7. Осичанський В. В. Нові підходи і методики у навчанні в сферах архітектури, дизайну та мистецтва інтеграція цифрових технологій в архітектурну освіту. Матеріали XVI Всеукраїнської наукової конференції «Сучасна архітектурна освіта: архітектурна творчість і штучний інтелект». С. 92-94. URL:

https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/20/2025/Suchasna_arkhitekturna_osvita_XVI.pdf

8. Осичанський В. В. Роль архітектурної освіти у відновленні України після війни: реконструкція міст і відновлення культурних об'єктів. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 150-річчя Олександра Вербицького». С. 168-169. URL:

<https://drive.google.com/file/d/1-wxce8sl-K3ga83ffUacXn6jyPCyDccA/view>

9. Осичанський В. В. Архітектурна адаптація існуючих закладів дошкільної освіти до потреб інклюзивної освіти на території України. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2025». С. 25-26. URL:

<https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/37/BMC-2025.pdf>

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Голова ради - доктор архітектури, професор **КРАВЧЕНКО Ірина Леонідівна**, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури. Дякую офіційним опонентам і рецензентам, які ретельно опрацювали представлену наукову працю і надали низку важливих зауважень, з якими я погоджуюсь. Від голови ради зауважень немає. Роботу підтримую, тема актуальна, дисертація виконана у повному обсязі з дотриманням усіх вимог.

Рецензент - доктор архітектури, професор **КОВАЛЬСЬКА Гелена Леонідівна**, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування

Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Важливим результатом роботи є пропозиції з номенклатури перспективних типів спеціальних закладів дошкільної освіти, представлені у трьох базових типах закладів: центр розвитку та соціалізації (інклюзивний хаб), навчально-реабілітаційний комплекс (базовий тип) та ресурсний центр зі стаціонаром (експертний тип). Але наведена у третьому розділі архітектурно-планувальна організація кожного із запропонованих типів не відображає чіткої їх функціонально-планувальної організації. В тексті відсутні деякі показники, зокрема не вказані допустимі параметри місткості та загальної площі інклюзивного хабу, загальної площі навчально-реабілітаційного комплексу, місткості ресурсного центру зі стаціонаром.

2. У наведених пропозиціях щодо перспективних типів спеціальних закладів дошкільної освіти відсутній зв'язок з категоріями порушень розвитку дітей, що буде суттєво впливати на планувальну структуру та вимоги до проектування закладу і його території.

3. Цінним результатом роботи також є представлені у другому розділі пропозиції щодо функціональних взаємозв'язків приміщень спеціальних закладів дошкільної освіти, їх складу і параметрів. Але даний матеріал не дуже інформативно представлений на запропонованих рисунках (рис. 2.8, 2.9), адже з наведених схем не зрозуміло, що саме є новими пропозиціями автора, а де проілюстровано вже існуючі параметри та вимоги.

Рецензент - кандидат архітектури, доцент **ГОМОН Ольга Олександрівна**, доцент кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 1.4 «Класифікація спеціальних закладів дошкільної освіти» (с. 84–94) запропонована автором типологічна класифікація становить науковий інтерес, однак критерії виділення окремих типів установ не завжди мають достатньо аргументоване функціонально-просторове обґрунтування. Зокрема, не визначено кількісних показників, які дозволяли б однозначно віднести об'єкт до відповідного типу, що певною мірою ускладнює практичне використання запропонованої класифікації при розробленні проектної документації.

2. Дискусійним видається запропонований автором перехід від нормативних радіусів доступності до моделі транспортної ізохроні (підрозділ 3.1, с. 170–180). Такий підхід є перспективним, однак потребує додаткового обґрунтування щодо його застосування у невеликих містах та сільських громадах, де транспортна інфраструктура суттєво відрізняється від великих міських агломерацій. Це певною мірою обмежує універсальність запропонованих рекомендацій.

3. Дискусійним є запропонований автором підхід до трансформації спеціальних закладів дошкільної освіти у багатофункціональні інклюзивні хаби із застосуванням відкритих планувальних рішень (Open Space) (підрозділ 3.2, с. 181–196). Доцільність широкого впровадження таких рішень потребує додаткового обґрунтування з урахуванням психофізіологічних і сенсорних особливостей окремих категорій дітей, для яких надмірно відкритий простір може ускладнювати концентрацію уваги та адаптацію до середовища, а також з огляду на кадрові, фінансові й нормативно-правові передумови функціонування багатофункціональних інклюзивних хабів.

4. Потребує подальшого наукового обговорення запропоноване автором положення щодо універсальності застосування принципів нейроархітектури для дітей різних нозологічних груп (підрозділ 3.3, с. 197–220), оскільки особливості сенсорного сприйняття дітей із розладами аутистичного спектра, порушеннями слуху, зору чи опорно-рухового апарату суттєво відрізняються і можуть вимагати принципово різних архітектурних рішень.

Офіційний опонент - доктор архітектури, професор **ЖОВКВА Ольга Іванівна**, професор кафедри архітектури і дизайну Івано-Франківського національного технічного університету нафти та газу, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. При обґрунтуванні актуальності дослідження автору доречно було б навести офіційні статистичні дані (із посиланням на офіційний джерела, електронні ресурси) щодо кількості дітей із особливими фізичними потребами в Україні, що потребують перебування у спеціальних закладах дошкільної освіти, що дало б базис для розуміння реальних потреб у проектуванні та будівництві даних установ в державі. На ст. 169 дисертаційної роботи у методиці розрахунку потреби у закладах згадується «медична статистика ВООЗ...», однак відсутні посилання на офіційні джерела.

2. Серед методів дослідження автором на ст. 100 зазначено застосування метода натурного обстеження («...фотофіксація, функціональні обміри, аналіз пішохідних потоків та зонування ділянок»), однак не зазначено які саме вітчизняні та закордонні об'єкти було обстежено і які результати отримано, не наведено графічні матеріали обстеження (рівень II на рис.2.1). Також у дослідженні зазначений метод анкетування, однак не надана інформація стосовно респондентів, винесених на опитування питань та отриманих результатів опитування. Дана інформація могла б стати вагомим науковим підґрунтям для визначення подальших шляхів розвитку та формування архітектури сучасних типів спеціальних закладів дошкільної освіти. Аналіз літературних джерел здобувачем проведений не у повному обсязі, не приділена достатня увага дослідженням вітчизняних вчених-архітекторів стосовно архітектури дошкільних та лікувальних закладів, інклюзивності, енергоефективності. На ст.73 дослідження у тексті згадується

«аналіз архівних матеріалів і історичних розвідок...», однак у списку використаних джерел відсутні посилання на архівні справи.

3. До розглянутих автором факторів впливу на формування спеціальних закладів дошкільної освіти (Рис. 2.4 «Фактори впливу на СЗДО» ст.112) доречно було б додати медичний фактор з метою врахування при проектуванні думок та пропозицій відповідних спеціалістів-медиків щодо шляхів удосконалення дошкільних закладів, оптимізації складу та площ приміщень тощо.

4. На Рис. 1.7 «Еволюція архітектурно-планувальної структури СЗДО» не наведено графічні приклади еволюції архітектури та функціонально-планувальної структури об'єкта дослідження. Рисунки 2.10 «Принципи архітектурної організації СЗДО» та рис. 3.4 «Перспективна номенклатура типів СЗДО» бажано було б проілюструвати авторськими проектними пропозиціями, розробленими із застосуванням запропонованих у ході дослідження принципів.

Офіційний опонент - кандидат архітектури, доцент **ТИШКЕВИЧ Ольга Петрівна**, доцент кафедри міського будівництва і архітектури Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Методичний апарат роботи є достатньо широким і включає, зокрема, графоаналітичний аналіз планувальних рішень, ергономічне моделювання та побудову граф-схем функціональних зв'язків між основними блоками закладу. Результати застосування цих методів у роботі викладено переважно в описовій формі та недостатньо відображено у графічних матеріалах. Роботу доцільно було б доповнити граф-схемами функціональних зв'язків та кресленнями приміщень із розстановкою обладнання, що унаочнило б обґрунтування запропонованих площ приміщень і полегшило б використання розроблених рішень у проектній практиці.

2. У класифікації спеціальних закладів дошкільної освіти за ступенем захисту виокремлено заклади із «захищеними просторами», сформованими за «правилом двох стін» (с. 86), а надалі це правило розглянуто як архітектурно-планувальний прийом цивільного захисту. Водночас згідно з ДБН В.2.2- 5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту» укриття учасників освітнього процесу та інших працівників закладу дошкільної освіти передбачено у захисних спорудах і спорудах подвійного призначення. Тому використання «правила двох стін» як класифікаційної ознаки ступеня захисту та самостійного проектного прийому потребує уточнення.

3. У підрозділі 3.1 запропоновано математичну модель розрахунку потреби в місцях $M_{\text{спес}} = P_{\text{ch}} \times I_{\text{dis}} \times K_{\text{inst}}$ (с. 169). Показник I_{dis} визначено як кількість дітей з особливими освітніми потребами на 1000 осіб дитячого населення, проте його числове значення наведено у вигляді частки 0,1–0,15, тобто 10–15 %. Така невідповідність між визначенням показника та способом його числового подання створює неоднозначність під час застосування формули й потребує уточнення. Крім того, методику не продемонстровано на конкретному

розрахунковому прикладі, що дало б змогу перевірити обґрунтованість прийнятих значень і практичну придатність запропонованої моделі.

4. Система принципів архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти, заявлена у першому пункті наукової новизни, у різних частинах дисертації має неоднаковий склад. У формулюванні четвертого завдання дослідження (с. 38) наведено чотири принципи — безбар'єрності, компенсаторності, гнучкості та сенсорної відповідності; у науковій новизні (с. 40) — п'ять, серед яких принцип сенсорного зонування; у другому розділі (с. 137–142) та в загальних висновках (с. 211) — п'ять принципів, до складу яких замість сенсорного зонування введено принцип соціальної інтеграції, тоді як сенсорне зонування віднесено до архітектурних прийомів. Відсутність уніфікованого переліку принципів ускладнює сприйняття цього положення як цілісного наукового результату.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **ОСИЧАНСЬКОМУ Віктору Володимировичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

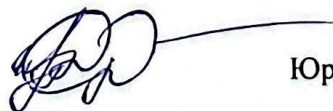
Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Ірина КРАВЧЕНКО

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради Ірини КРАВЧЕНКО засвідчую:

Перший проректор

Юрій ДУДНИК